

Norsk kulturråd
Den norske komité for verdens dokumentarv
v/Beate Strøm
Postboks 8052 Dep
0031 Oslo

Dato: 13.09.2011
11:16:00

Søknad om nominasjon til Norges dokumentarv

090811 KK

Sammendrag:

IKOS, UIO nominerer de opprinnelige delene av samlingene ved Norsk Folkeminnesamling til å bli innskrevet i Norges dokumentarv. IKOS er eier og forvalter av materialet.

Korpuset favner samlingene etter P. Chr. Asbjørnsen, J. Moe, M. Moe, S. Bugge og M. B. Landstad. Det nominerte materialet består av folkeminneopptegnelser, renskrifter av opptegnelsene, samt brev og fotografier.

Materialet har en uvurderlig nasjonal betydning. Disse delene av Norsk Folkeminnesamling representerer den viktigste dokumentasjonen av muntlig norsk folkekultur, og har vært med på å forme det vi i dag oppfattes som norsk nasjonalkultur. Asbjørnsen og Moes eventyr er sentrale i norsk kulturarv. Ibsens *Peer Gynt* bygger blant annet på sagn Asbjørnsen samlet inn i Gudbrandsdalen.

Det nominerte materialet er autentisk. Det er samlet inn i 1830-årene og 1890-årene. Materialet representerer selv et viktig bevaringsarbeid. Uten folkeminneinnsamlingen på 1800-tallet hadde store deler av den eldre norske folkekulturen vært tapt for alltid. Som del av Norges dokumentarv kan dokumentasjonen av denne kulturen leve videre i det 21. århundret.

Korpuset er av uvurderlig vitenskapelig betydning. Det har stått helt sentralt i folkloristisk og kulturhistorisk forskning siden dets tilkomst. Det er dessuten en viktig kilde for dialekt- og språkhistorisk forskning.

Materialets tilstand er varierende. Enkelte deler av det er i dårlig stand. Korpuset oppbevares i sin helhet i et klimaregulert arkivrom. Noe av materialet foreligger i digitale kopier. IKOS ønsker å arbeide videre med digitalisering.

Søker

Institutt for kulturstudier og orientalske språk,
Universitetet i Oslo (IKOS, UiO)
Søkeren er dokumenteier og forvalter.

Ansvarlig for nominasjonsprosessen

Instituttbestyrer, professor Arne Bugge Amundsen
IKOS
Postboks 1010 Blindern
0315 OSLO
E-post: a.b.amundsen@ikos.uio.no
Telefon: 22857629

Beskrivelse av dokumenteneNorsk Folkeminnesamling

I et brev datert 18. desember 1904 skriver professor Alexander Bugge:

Undertegnede professor Moltke Moe og professor Alexander Bugge overdrager herved de i vort eie værende samlinger og optegnelser af norske folkeminder til den norske stat som dennes eiendom. Optegnelserne er samlede af Landstad, Jørgen Moe, Asbjørnsen, Sophus Bugge og Moltke Moe og omfatter det meste og vigtigste af denne slags optegnelser, som findes i Norge. Forudsætningen for denne overdragelse er at det offentlige bevilger de nødvendige midler til vedligehold, katalogisering og registrering af samlingerne samt til tilsyn med dem.

De samlingene Moltke Moe og Alexander Bugge den gang overdro til staten dannet grunnlag for institusjonen Norsk Folkeminnesamling (NFS), opprettet i 1914. I dag befinner NFS seg på Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS), Universitetet i Oslo (UiO). IKOS har eierskap, administrativt ansvar og forvaltningsansvar for samlingene.

Samlingene er blitt svært utvidet siden opprettelsen av NFS. I dag inneholder NFS materiale fra hele landet, og over 300 samlere er representert. Samlingene rommer opptegnelser av folkediktning som eventyr, sagn, ballader, gåter og ordtak, i tillegg til tradisjonsoppskrifter som beskriver skikker, trosforestillinger og folkemedisin. Arkivet inneholder også et stort korpus med såkalte minneoppgaver, det vil si vanlige menneskers

selvbiografier. NFS er et offentlig arkiv som er åpent for både forskere og allmennheten. Folkeminnesamlingen har egne nettsider der deler av samlingene er lagt ut som digitalarkiver, www.folkeminne.uio.no

Nominasjon

IKOS ønsker å nominere de opprinnelige delene av NFS til Norges dokumentary. Det vil si samlingene etter de folkeminnesamlerne som står nevnt i overlatelsesbrevet fra Alexander Bugge og Moltke Moe; altså samlingene etter Peter Christen Asbjørnsen, Jørgen Moe, Moltke Moe, Magnus Brostrup Landstad og Sophus Bugge. Det nominerte materialet består av folkeminneopptegnelser, renskrifter av opptegnelsene, samt brev og fotografier.

Dette materialet fyller i alt fem arkivskap og én arkivskuff. Korpuset favner følgende katalognummer (=konvolutter):

- NFS M. Moe nr. 1-119, inneholder oppskrifter datert 1877-1897, fra diverse steder, mye fra Telemark.
- NFS P. Chr. Asbjørnsen 1-31, NFS P. Chr. Asbjørnsen Varianter nr. A-G (48 numre), P. Chr. Asbjørnsen Notisbøker 1-49 (enkelte numre er tomme, totalt 47 numre). Materialet inneholder oppskriver og renskrifter av eventyr og sagn, samt et stort korpus med varianter av eventyr og sagn. Notisbøkene favner naturoptegnelser, og personlige papirer i tillegg til en rekke folkeminneoppskrifter.
- NFS J. Moe nr. 1-20. Oppskrifter datert 1830-1850-årene fra store deler av Sør-Norge.
- NFS S. Bugge nr. a-r (originaloppskrifter) og nr. I-IX) (renskrifter), til sammen 28 numre. Inneholder skrivebøker med originaloppskrifter av ballader, samt renskrifter. Oppskrifter er i hovedsak datert mellom 1856 og 1874, fra Telemark.
- NFS M. B. Landstad 1-35. 1-17 er visemateriale, 18-34 er forarbeider til folkeviseutgaven. 35 er etterlatte oppskrifter.
- Brev:
 - o Brevsamling P. Chr. Asbjørnsen, 62 konvolutter (til Asbjørnsen), 29 konvolutter (fra Asbjørnsen).
 - o Brevsamling Jørgen Moe, 8 konvolutter.
 - o Brevsamling Moltke Moe, 192 konvolutter.
 - o Brevsamling, Sophus Bugge, 12 enkeltbrev.
 - o Brevsamling Magnus B. Landstad, 20 enkeltbrev.
- NFS fotosamling. En bokkapsel med fotografier av Asbjørnsens bekjente og informanter. M. Moes informanter, blant annet fra M. Moes reiser til Telemark på 1880-tallet. Et album etter M. Moe med bilder av informanter og landskap fra

Telemark, ca 1890. Fotografier og tegninger av Asbjørnsen, fotografier av J. Moe, M. Moe og familien Moe.

Begrunnelse for nominasjonen

Kulturarv: Norsk og transnasjonal

Det er liten tvil om at det materialet som befinner seg i NFS er en uunnværlig del av den norske kulturarven. I dag er Asbjørnsen og Moes folkeeventyr noe av det mest norske vi kan tenke oss. Eventyrene har vært populær folkelesning i 150 år, og utgjør en felles referanseramme på tvers av generasjoner. De innsamlede eventyropptegnelsene og bearbeidelsene av eventyrene for de trykte utgavene tilhører nettopp det materialkorpuset vi ønsker å nominere til Norges dokumentarv.

Samlere som Asbjørnsen, J. Moe, Landstad, Bugge og M. Moe har vært viktige bidrag til å definere hva vi dag betrakter som norsk kultur og kulturarv. I den kulturpolitiske kampen for å etablere en norsk nasjonalkultur på midten av 1800-tallet spilte folkeminnene en viktig rolle. Folkeminnene fikk en sentral posisjon i den norsk nasjonal kulturkanon som ble skapt kontrast til den danske kulturelle innflytelsen. Slik sett var folkeminneinnsamlingen på ingen måte verdinøytral. De siste tre tiårenes nasjonalismekritiske kulturforskning har nettopp vist hvordan bestemte oppfatninger av både *norskhet* og *folket* lå til grunn for hvordan folkeminnene ble samlet og bearbeidet. Det lå med andre ord bevisste ideologiske og kulturpolitiske motiver bak folkeminnesamlingen.

Folkeminnene inspirerte en rekke av 1800-tallets kunstnere. Ibsens *Peer Gynt* hadde for eksempel ikke vært mulig uten Asbjørnsens innsamling av sagn. Stykket bygger blant annet på Asbjørnsens «Rensdyrjakt ved Rondane», fra fortellingen «Høyfjellsbilleder» (1848). Asbjørnsens original sagnoppskrifter befinner i det nominerte korpuset. Folkeminnesamlerne kulturpolitiske betydning i utformingen av en norsk nasjonalkultur bør slik sett sidestilles med innsatsen til aktører som Wergeland, P. A. Munch, Tidemann, Gude og I. C. Dahl.

Materialets unike litterære betydning er hevet over en hver tvil. I publisert form har Landstads *Norske Folkeviser* (1852), Asbjørnsen og Moes eventyrutgaver (første gang publisert som hefter i 1841-1844), samt Moltke Moes restitusjon av Draumkvedet vært viktige bidrag til den norske litteraturhistorien. Folkedikningene har imidlertid ikke bare nasjonal litterær betydning. Eventyrutgivelsene til Asbjørnsen og Moe har betydning langt utover den norske litterære kanon. Eventyrene ble raskt kjent internasjonalt. Allerede 1858 ble de første eventyrene oversatt til tysk, og i 1859 kom den første engelske utgaven. Dermed ble de norske eventyrene en del av den internasjonale eventyrlitteraturen, på linje med eventyrutgivelser som brødrene Grimms. Slik sett er ikke bare de norske

folkediktningene viktige som norsk kulturarv, de har betydning som kulturarv på tvers av landegrenene.

Folkedikning har både en genuin lokal og transnasjonal karakter. Eventyrtyper, sagn og viser er utbredt over store områder på tvers av landegrenser, og er en viktig del av verdens kulturelle arv. Samtidig kan de lokale variantene av eventyr, sagn og viser variere mye. Og ikke alle viser og fortellinger er like utbredte. Visjonsvisen Draumkvedet er for eksempel kun skrevet opp etter tradisjonsbærere i Telemark. Det finnes ingen oppskrifter av diktet utenfor Norges grenser. Draumkvedet er for lengst blitt en del av den norske nasjonaldikningen. Og det fremføres stadig, på konserter og i plateinnspillinger. Det er i første rekke Moltke Moes og Magnus Brostrup Landstads restitusjoner av Draumkvedet som i dag er kjente. Disse restitusjonene bygde på et spekter av nedskrevne muntlige varianter av visa. Både selve restitusjonsarbeidene og de viktigste av de innsamlede variantene finnes i det nominerte tekstkorpuset.

Autentisitet og bevaringsarbeid

Arbeidet til 1800-tallets folklorister kan betraktes som et storstilt bevaringsprosjekt i seg selv. Som muntlig diktning var folkeminnene forgjengelige, og det var en utbredt oppfatning om at den muntlige forteller- og sangtradisjonen var i ferd med å forsvinne på midten av 1800-tallet. I 1852 beskrev Magnus Brostrup Landstad sitt arbeid med å samle inn balladene som å rekke hånden til ”for om mulig at redde et gammelt Familiesmykke ud af det brændende Huus”. Til tross for Landstads dramatiske formulering, ble det samlet inn store mengder episk og lyrisk folkediktning også i flere tiår etter dette. Det er likevel verdt å ta Landstads ord på alvor. Det er hevet over enhver tvil at innsatsen til Landstad selv, samt Asbjørnsen, J. Moe, Bugge og M. Moe førte til at et rikt mangfold av eventyr, sagn og middelalderballader er blitt bevart for ettertiden. Folkeminneopptegnelsene etter disse samlerne er unike og uerstattelige. Uten disse opptegnelsene vil den muntlige folkediktningen fra de førindustrielle samfunnet vært borte for alltid.

IKOS nominerer *det helhetlige tekstkorpuset* etter Asbjørnsen, J. Moe, Bugge, Landstad og M. Moe som nasjonal dokumentarv, fordi folkeminnene har en grunnleggende intertekstuell karakter. De ulike variantene av samme folkeviser, eventyr eller sagn kan belyse hverandre gjensidig. Som muntlig diktning har folkedikningen ingen autorisert form. I den muntlige tradisjonen finnes det kun varianter av fortellingene og sangene. Derfor kan ikke en enkelt oppskrift nomineres alene. Det er kun som et spekter av oppskrifter at tradisjonens mangfold og variasjon kan dokumenteres. I tillegg forholdt de enkelte samlere seg aktivt til hverandres virksomhet. Det er spesielt tydelig i Moltke Moes arbeider. Som innehaver av både sin fars samlinger og Asbjørnsens samlinger kunne han bruke dette materialet aktivt, både som referansemateriale til sine egne innsamlinger, og som grunnlagsmateriale til sine vitenskapelige restitueringer og analyser.

Det nominerte tekstkorpuset består kun av originale dokumenter. Også renskrifter må regnes inn som originale dokumenter i denne sammenheng. Renskriftene dokumenterer de bearbeidelsene og redigeringene som er gjort fra oppskriftsøyeblikket og frem til en tenkt eller reell publisering. Det nominerte tekstkorpuset er slik sett en del av den norske nasjonale hukommelsen i dobbel forstand. For det første inneholder de noen av de viktigste opptegnelsene av muntlig norsk folkediktning. For det annet viser de hvordan denne folkediktningen ble gjort til som noe spesifikt *norsk*. Renskrifter og bearbeidelser gir innblikk i de vitenskapelige og ideologiske prinsippene samlerne brukte for å vaske frem det særegent norske i materialet. Peter Christen Asbjørnsen og Jørgen Moe arbeidet for eksempel bevisst med å forsterke de nasjonale trekkene i eventyrene. Slik sett gir altså materialet innblikk i *konstruksjonen* av folkediktningen som en del av en norsk nasjonal hukommelse.

Materialets vitenskapelige betydning

Den vitenskapelige betydningen av det nominerte tekstkorpuset er hevet over enhver tvil. Dette materialet har dannet grunnlaget for den norske folkløstiske og kulturhistoriske forskningen fra Moltke Moe ble utnevnt som Norges første professor i folkeminnevitenskap i 1886 og frem til i dag. Materialet gir et unikt innblikk i fortellerkunst og forestillingsverden i den førindustrielle bondesamfunnet. Samtidig er det nominerte korpuset også kilde til å forstå hvordan levende muntlig folketradisjon er blitt bearbeidet og brukt i utformingen av norsk nasjonalkultur. Svært mye kulturhistorisk forskning bygger på dette materialet, men det er på langt nær ferdig utforsket.

1800-tallets folkeminnesamlere har dessuten bidratt til kunnskaper om det norske språket. Oppskriftene er gjort på dialekt, og er viktige dokumentasjoner av det norske talespråket på 1800-tallet. Sophus Bugges oppskifter fra omkring tidlig 1850-tall er spesielt betydningsfulle i så henseende. Som filolog var Bugge opptatt av talespråket, og hans oppskrifter har like stor språkvitenskapelig verdi som folkløstisk kvalitet. Hans viseopptegnelser er svært detaljerte og konsekvente i oppskrivingsform. I 1858 gav Bugge ut en del av visene i *Gamle norske Folkeviser*. Dette verket er regnet for den første vitenskapelige balladeutgaven i Norge. Originaloppskriftene og renskriftene til Bugge er del av det korpuset IKOS nominerer til Norges dokumentarv.

I det nominerte materiale er det også en rekke fotografier og brev. Fotografiene og brevene bidrar til å kaste lys over virksomheten til de fem folkeminnesamlerne. Det gir innblikk i samlernes nettverk, det vil si både deres internasjonale vitenskapelige nettverk, og samlernes forhold til tradisjonsbærerne. Samtidig gir brevene innblikk i samlernes eget syn på sin innsamlingsvirksomhet; prinsippene for innsamlingen, oppskrivingspraksisen og redigeringen for publisering. Fotomaterialet gir også et unikt innblikk i det miljøet

folkediktingen ble samlet inn i. Moltke Moe har for eksempel etterlatt seg et helt fotoalbum etter sitt feltarbeid i Telemark i 1890.

Beskrivelse av materialets fysiske tilstand

De eldste delene av det nominerte materialet er over 150 år gammelt. På midten av 1800-tallet var papirkvaliteten gjennomgående dårligere enn årene før og årene etter. Det bærer i dag materialet preg av. Mange av dokumentene er svært skjøre, og enhver bruk av materialet sliter på dokumentene. Det står spesielt dårlig til med materialet etter Sophus Bugge. I tillegg til at papiret er skjørt, er også skriften blitt vanskelig å lese. Bugge skrev sine oppskrifter og notater med blyant, og gjennom 150 års oppbevaring er blyantstrekene sakte blitt svakere og delvis visket ut. Billedmateriale etter Moltke Moe er i dårlig stand. Fotografiene er over 120 år gamle, og kopiene har bleknet sterkt.

Bevaringsplan

Det nominerte korpuset er i dag oppbevart i et klimaregulert arkivrom ved IKOS. Slik sett er materialet bevart under forsvarlige arkivforhold. Men til tross for at dokumentene oppbevares under forsvarlige forhold, er altså enkelte deler av materialet likevel i dårlig stand. Som ett tiltak for å beskytte materialet arbeider IKOS med å digitalisere deler av samlingene i NFS. De digitaliserte kopiene er beregnet som forskningsdokumentasjon, og skal skåne originalene for den slitasjen som ordinær bruk medfører. Digitaliseringen vil også sikre at innholdet i materialet vil kunne bevares for ettertiden, hvis enkelte av originalene med årene skulle bli uleselige.

Av det nominerte materialet er NFS Asbjørnsen 1-30 digitalisert. Det samme er NFS Landstad 1-19, NFS Jørgen Moe 1-20, samt Moltke Moes fotografier fra Telemark. Dette materialet er kun skannet. De digitaliserte kopiene er ikke ordnet eller bearbeidet. Resten av det nominerte korpuset er ikke digitalisert. IKOS har ikke midler i det ordinære driftsbudsjettet til å gjennomføre et såpass stort prosjekt som det vil innebære å gjøre alt det nominerte materialet tilgjengelig som digitalarkiv. IKOS må derfor søke eksterne midler til å gjennomføre dette arbeidet. En status som norsk dokumentarv vil være viktig for det videre arbeidet med å forvalte, bevare, tilgjengeliggjøre og tilrettelegge materialet for videre forskning.

Visuell dokumentasjon

Vedlagt følger digitale kopier av utvalgte deler av de nominerte samlingene. Kopiene er valgt for å vise frem noe av bredden i materialet.

- Vedlegg 1: NFS M. Moe 25, s. 97-98. "Draumkvedet," TSB B031. Moltke Moes oppskrift etter Torbjør Ripilen fra Mo i Telemark, 1890.
- Vedlegg 2: NFS S. Bugge d, s. 260ff. "Ola og Kari," TSB D367. Oppskrift etter Jorunn Bjønnemyr, Mo i Telemark, 1863.
- Vedlegg 3: NFS M. B. Landstad 11, s. 11. "Beiarblakkjen," TSB A 039. M. B. Landstads oppskrift, ukjent informant.
- Vedlegg 4: NFS P. Chr. Asbjørnsen 8, s. 70-71. "Guntramsagnet," ML 4000. P. Chr. Asbjørnsens oppskrift, ukjent informant.
- Vedlegg 5: NFS J. Moe 1, 1bff. "Den fillete Johan," AT 507A. Jørgen Moes oppskrift, ukjent informant.
- Vedlegg 6: Foto nr 37 fra Moltke Moes album merket Telemark. M. Moe er nummer to fra venstre. Torbjør Riplien sitter i første rekke til høyre for Moe. Mo i Telemark, 1890.

Bibliografi

Mye av materialet i det nominerte korpuset er publisert, men på langt nær alt. Her er en oversikt over de viktigste utgivelsene av materialet:

- Asbjørnsen, P. Chr og J. Moe (1841-1844): *Norske Folkeeventyr*, bd 1-4. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr og J. Moe (1852): *Norske Folkeeventyr*. Anden forøgede Udgave. Christiania
- Asbjørnsen P. Chr. (1845): *Norske Huldre-Eventyr og Folkesagn. Første Samling*. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr. (1848) *Norske Huldre-Eventyr og Folkesagn. Anden Samling*. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr. (1859): *Norske Huldreeventyr og Folkesagn. Første Samling*. Anden forøgede Christiania
- Asbjørnsen, P. Chr. (1866): *Norske Huldreeventyr og Folkesagn. Første Samling*. Anden forøgede Christiania
- Asbjørnsen, P. Chr. (1870): *Norske Folke-Eventyr. Ny Samling. (Med Bidrag fra Jørgen Moes Reiser og Optegnelser.)* Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr. (1850): *Juletræet for 1850. En Samling af norske Folke- og Børne-Eventyr, fortalte af P. Chr. Asbjørnsen*. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr. (1851): *Juletræet for 1851, norske Eventyr – Folke-Sagn, fortalte af P. Chr. Asbjørnsen*. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr. (1852): *Jule-Træet for 1852. Nogle norske Folkesagn og Erindringer fra en Reise til Ægypten af P. Chr. Asbjørnsen*. Christiania.
- Asbjørnsen, P. Chr og J. G. T. Gräße (1858): *Nord und Süd. Ein Märchen-Strauß*. Druck und Verlag der Königl. Hofbuchdruckerei von C.C. Meinhold & Söhne. Dresden.
- Bugge, Sophus (1858): *Gamle norske Folkeviser*. Christiania

Landstad, M. B (1852): *Norske Folkeviser*. Christiania.
Landstad, M. B (1880): *Gamle Sagn om Hjartdølerne*. Kristiania.
Landstad, M. B (1924): *Ættesagaer og Sagn fra Telemarken*. Kristiania.
Landstad, M. B (1926) *Mytiske Sagn fra Telemarken. Efterladte Optegnelser*. Oslo.
Landstad, M. B (1927): *Fra Telemarken. Skik og Sagn. Efterladte Optegnelser*. Oslo.
Liestøl, K og M. Moe (1912): *Norske folkevisor fraa millomalderen*. Oslo.
Liestøl, K og M. Moe (1920-1924): *Norske folkevisor. Bd 1-2*. Kristiania.
Moe, J. (1840): *Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Allmuedialekter*. Christiania.
Moe, M (1925): *Folkeminne frå Bøherad*. Oslo
Moe, M. (1929): *Folkeeventyr frå Flatdal*. Oslo.

I tillegg er materialet beskrevet og systematisert i følgende kataloger:

Ørnulf Hodne (1984): *The types of the Norwegian folktale*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning, Oslo.
Christiansen, Reidar Th. (1958): *The Migratory Legends. A proposed List of Types with a Systematic Catalogue of the Norwegian Variants*. Academic Scientiarum Fennica: Helsinki.
Jonsson, Bengt R., Svale Solheim og Eva Danielson (1978): *The Types of the Scandinavian Medieval Ballads*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning, Oslo.

Referanser

Vedlegg 7, uttalelse fra:

Herleik Baklid, førstelektor ved Institutt for Kultur- og Humanistiske fag, Høgskolen i Telemark.

Tlf: 35 95 26 46

E-post: herleik.baklid@hit.no

Vedlegg 8, uttalelse fra:

Velle Espeland, daglig leder ved Norsk visearkiv

Tlf: 23 27 63 40

E-post: velle@visearkivet.no

Vedlegg 9, uttalelse fra:

Terry Gunnell, professor i folkløristikk, Universitetet på Island

Tlf: +354 525 4549

E-post: terry@hi.is

Vedlegg 10, uttalelse fra:

Audun Kjus, førstekonservator ved Norsk Etnologisk Gransking, Norsk Folkemuseum

Tlf: 22123789

E-post: Audun.Kjus@norskfolkemuseum.no

Vedlegg 11, uttalelse fra:

Ulrika Wolf-Knuts, professor i folkloristikk, Åbo Akademi, Finland.

Tlf: +358-2-2154342

E-post: uwolf@abo.fi

Vedlegg 12, uttalelse fra:

Hans-Jakob Ågotnes, førsteamanuensis i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen

Tlf: 55 58 22 08

E-post: hans-jakob.agotnes@ahkr.uib.no

Med hilsen

(*sign*)

Arne Bugge Amundsen
Instituttleder

(*sign*)

Rune Svarverud
Professor, Head of Research

Saksbehandler:

Zhanna Saidenova

Førstekonsulent

228 440 47, zhanna.saidenova@ikos.uio.no